

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-74>

УДК 330

ПАВЛОВА Олена

Волинський національний університет імені Лесі Українки

<https://orcid.org/0000-0002-8696-5641>

e-mail: pavlova.olena@vnu.edu.ua

ПАВЛОВ Костянтин

Волинський національний університет імені Лесі Українки

<https://orcid.org/0000-0003-2583-9593>

e-mail: pavlovkv@icloud.com

НОВОСАД Оксана

Волинський національний університет імені Лесі Українки

<https://orcid.org/0000-0001-7156-643X>

e-mail: ox_80@ukr.net

СУР'ЯК Алла

Волинський національний університет імені Лесі Українки

<https://orcid.org/0000-0002-3094-9941>

e-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua

МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ГАЛУЗЕВИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РИНКІВ ЗА УМОВ ВНУТРІШНІХ ТА ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ

В статті розглядається питання організації функціонування галузевих ринків енергетики. Конкретизовано основні напрями діяльності галузевих енергетичних ринків. В нашому розумінні галузеві ринки є системними ринковими утвореннями специфічного виду діяльності, які функціонують у мезоекономічному середовищі та мають специфічну взаємодію конкурентних відносин та особливе ціноутворення. Застосовано методологію «структура-поведінка-результативність», яка дозволяє дослідити сутність наслідкових модернізаційних процесів, які відбуваються на світовому енергетичному ринку з подальшою адаптацією до вітчизняної енергетичної галузі. Суть цієї моделі полягала у комбінуванні спільних зусиль між ринковою структурою галузі, яка включала в себе частку ринкової влади, з відповідною ринковою поведінкою суб'єктів заданого ринку, яка не впливає на загальний добробут формуючись в незалежному середовищі. Реалізація зазначеної моделі проявляється в тому, що мінливість світового енергетичного ринку впливає на зміну ринкової структури, обсягів та тенденцій попиту та пропозиції за певними видами енергії та територіальними відмінностями. Результативні зміни чинять відповідний тиск на суб'єктів енергетичного ринку, породжують циклічність економічного розвитку з подальшим прийняттям тактичних, стратегічних, короткострокових та довгострокових рішень.

Ключові слова: енергетичний ринок, галузь, мезоекономіка, методологія, модернізація, суб'єкти господарювання, монополізація, державне регулювання.

PAVLOVA Olena, PAVLOV Konstantin, NOVOSAD Oksana, SURIJAK Alla

Lesya Ukrainka Volyn National University

MODERNIZATION OF THE STRUCTURE OF SECTORAL ENERGY MARKETS UNDER THE CONDITIONS OF INTERNAL AND EXTERNAL CHALLENGES

The article examines the issue of the organization of the functioning of energy sector markets. The main areas of activity of branch energy markets are specified. In our understanding, industry markets are systemic market formations of a specific type of activity, which function in a mesoeconomic environment and have a specific interaction of competitive relations and special pricing. The "structure-behavior-performance" methodology is applied, which allows for investigation of the essence of consequent modernization processes taking place in the world energy market with subsequent adaptation to the domestic energy industry. The essence of this model was to combine joint efforts between the market structure of the industry, which included a share of market power, with the corresponding market behavior of the subjects of a given market, which does not affect the general well-being formed in an independent environment. The implementation of the specified model is manifested in the fact that the variability of the world energy market affects the change in the market structure, volumes, and trends of demand and supply for certain types of energy and territorial differences. Resulting changes exert appropriate pressure on energy market subjects and generate cyclical economic development with subsequent adoption of tactical, strategic, short-term, and long-term decisions. Summarizing the conducted theoretical generalization of the activity of branch energy markets, it should be noted that the most optimal development model for Ukraine in the post-war period will be the model: "structure-behavior-performance," which will allow consolidation of the efforts of the main components of the country's energy system. In the future, processes of increasing the nationalization and regulation of sectoral energy markets will become inevitable and necessary for the state: natural gas, electricity, exploration, and extraction of RES. Special attention is paid to the processes of regulation of antimonopoly manifestations in sectoral energy markets, stimulation of low-carbon measures to increase the environmental nation of society and increase of requirements for energy security.

Keywords: energy market, industry, mesoeconomics, methodology, modernization, business entities, monopolization, state regulation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Галузь відновлювальної енергетики завжди розвивалася стрибкоподібно, проте, як правило відстає від традиційних технологій енергетичних ресурсів. Не дивлячись на війну в Україні, відбулися певні модернізаційні кроки з боку державних органів влади щодо впорядкування системності саме цієї галузі. Особливо суттєвими були зміни у частині нормативно-правового регулювання впровадження відтворювальної енергетики. Галузеві ринки функціонують на засадах особливості організації конкретної галузі та стратегічної поведінки суб'єктів господарювання в умовах ринків з недосконалою формою конкуренцією.

Теоретичною підставою галузевого ринку є сукупність підприємств, які продукують товари схожі за споживчими якостями, технологіями, однаковими умовами конкуренції та умовами подальшого збуту. Особливий акцент дослідження галузевих ринків націлено на аналіз різних галузей промисловості та сфери послуг. Особливість полягає у з'ясуванні ролі та значення ринкових процесів під час задоволення ринкового попиту, унеможливлення порушення ринкової ефективності, з метою підвищення рівнів ефективності їх функціонування [1].

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Енергетична галузь завжди перебувала в центрі уваги дослідників та практиків. При здійсненні досліджень до уваги бралися положення та наукові узагальнення наступних вчених: О.В. Вашківа, Л.П. Гальперіної, В.Р. Купчака, В.В. Лагодієнка, О.М. Стрішенець, К.В. Павлова, О.В. Новосад, С. Рудьковського. Проте характер та напрями відновлення енергетичної галузі в системі ринку є і надалі актуальним та потребує подальшої систематизації теоретико-практичних підходів та узагальнених висновків.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета даної статті полягає у дослідженні шляхів для модернізації галузевих енергетичних ринків за умов внутрішніх та зовнішніх викликів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Галузеві ринки в процесі свого дослідження мають доволі широке розмаїття трактування. З позиції класичної економіки, вони передбачають теоретичні узагальнення мікроекономічного аналізу деформованих ринків, за умов специфічної поведінки суб'єктів господарювання. Водночас, з іншої сторони актуалізація дослідження виокремлює прикладну системність у з'ясуванні нагальних проблем галузевого значення в макроекономічній площині.

В нашому розумінні галузеві ринки є системними ринковими утвореннями специфічного виду діяльності, які функціонують у мезоекономічному середовищі та мають специфічну взаємодію конкурентних відносин та особливе ціноутворення. За сучасних умов особлива увага прикута до формування ринкових процесів саме на енергетичних галузевих ринках.

Тому з'ясування необхідних завдань для ринків галузевих структур першочергово торкається наступних напрямів:

- створення балансу та адаптації попиту та пропозиції галузевих ринків;
- структурованість галузевих ринків;
- взаємодія між суб'єктами галузевих ринків;
- ефективність діяльності з позиції соціально-економічного ефекту галузевих ринків;
- політика держави у напрямі стимулювання суб'єктів галузевих ринків [15].

В макроекономічному сенсі слід мати на увазі, що динамічна структура будь-якого галузевого ринку, поєднує в собі виробничу сферу, у якій виробляються матеріальні блага, і невиробничу (послугову) сферу. В свою чергу, сфери розподіляють на галузі економіки. За Господарським кодексом України під галуззю економіки слід розуміти: «сукупність усіх виробничих одиниць, які здійснюють переважно однакові або подібні види виробничої діяльності». Виробнича сфера охоплює промислову та сільськогосподарську галузі. Сфера послуг охоплює процес надання та споживання послуг у будівельній, енергетичній, транспортній, освітній, медичній, фінансовій та страховій галузях. Водночас галузеві ринки, як правило, функціонують на засадах формування збуту в гуртовій та роздрібній формах [4].

Панує думка в економічних наукових підходах згідно якої технічні характеристики дозволяють здійснювати розподіл галузей відносно їх участі у різних етапах переробки та споживання матеріальних благ і послуг. Для прикладу під первинними галузевими ринками слід розуміти продукування послуг у сільському господарстві, промисловості, енергетиці. Необхідність переробки товарів та послуг впливає на вторинний етап виробництва, що забезпечується обробною, металургійною, харчовою галуззями. Рух товару та послуги безпосередньо до споживача формує появу оптової та роздрібної торгівлі.

Енергетичний ринок України знаходиться в стані пошкодження, наслідково в результаті військової агресії. Особливо загрозливим виявився шантаж в сфері забезпечення населення найбільш потрібними

енергетичними ресурсами, ядерні погрози пошкодження АЕС, технічні збої та ураження критичної інфраструктури, паливна криза. Суттєво знижено і соціально-економічну стійкість суб'єктів господарювання у зв'язку з падінням попиту на енергетичні продукти, міграцією населення, припинення бізнесу. Проте, Україна увесь цей час продовжує синхронізацію енергетичної системи з енергосистемою Континентальної Європи.

Численні виклики, які є перед енергетичними ринками країни, пов'язані насамперед з подоланням загроз та ризиків перед усією енергетичною галуззю. Тому на сьогодні слід говорити про відновлення галузевих енергетичних ринків особливо напередодні отоплювального сезону [3, 5].

До уваги слід взяти загально-прийнятну методологію «структура-поведінка-результативність», яка дозволяє дослідити сутність наслідкових модернізаційних процесів, які відбуваються на світовому енергетичному ринку. Зазначена методологія в певній мірі є аналізом галузевого ринку та була запропонована представником гарвардської школи мікроекономічного аналізу Дж. С. Бейном у 1959 р. В сій час при ретельному аналізі одного з галузевих ринків [17], інтерпретуючи розробку Е. С. Мейсона [20] та Е. Г. Чемберліна [18, 19], дослідник запропонував свою модель галузевого балансу.

Суть цієї моделі полягала у комбінуванні спільних зусиль між ринковою структурою галузі, яка включала в себе частку ринкової влади, з відповідною ринковою поведінкою суб'єктів заданого ринку, яка не впливає на загальний добробут формуючись в незалежному середовищі. Саме ця модель по прикрій випадковості віддзеркалює певні зміни світового енергетичного ринку з пануючими природними монополіями, вертикально-інтегрованими міжнародними компаніями (ТНК та БНК).

Попри значний часовий лаг, актуальність моделі при аналізі ринків енергетики у глобальному масштабі є і надалі актуальною, оскільки дозволяє прослідкувати динамічні процеси мінливості національних енергетичних систем.

Є доведеним факт, що дозволяє пояснити величину доданої вартості країни до енергоемності та рівня технології виробництва за умов специфіки розвитку країни. Якщо розглядати Україну за умов війни, то на жаль, вона перебуває у несприятливих умовах для розвитку енергетичного та технологічного потенціалу порівняно з іншими країнами [8, 11].

Іншою обставиною, що підтверджує гіпотезу зазначеної моделі є ринкова структура яка притаманна для галузевого енергетичного ринку. Очевидним є факт того, що мінливість світового енергетичного ринку впливає на зміну ринкової структури, обсягів та тенденцій попиту та пропозиції за певними видами енергії та територіальними відмінностями. Результативні зміни чинять відповідний тиск на суб'єктів енергетичного ринку, породжують циклічність економічного розвитку з подальшим прийняттям тактичних, стратегічних, короткострокових та довгострокових рішень [12]. У свою чергу реакція суб'єктів та елементів ринкової структури породжує певний економічний та соціальний результат. Результат знаходить свій прояв у відповідному регулюванні. Дослідник Сергій Рудьковський під регулюванням, як процесом розуміє частину публічної державної політики, у напрямі адаптації енергетичної галузі на місцевому, державному та світовому рівнях з огляду на стратегічно-важливе безпеково-соціальне значення стратегії розвитку країни [9, 10].

На нашу думку, регулююча політика держави орієнтована на засадах об'єктивності та адаптивності до зовнішніх та внутрішніх обставин, які відбуваються у країні на даний момент. Окрім того, за умов війни в Україні не результативно покладатися на ринкові закони конкуренції

Тому інструменти та важелі державного регулювання повинні забезпечити відповідний баланс між поведінкою та реакцією на зміни суб'єктів ринку та потрібним вектором розвитку енергетичної стратегії. Консолідація зусиль державного регулювання є націленою в першу чергу на зміну поведінки суб'єктів, ринкової структури у напрямі прогресивних перетворень [21].

Сучасна інтерпретація зазначеної моделі «структура-поведінка-результативність» отримала наукове продовження у працях науковців Оксфордського інституту енергетичних досліджень.

Відносно структури енергетичного ринку, слід врахувати її монополізацію та бар'єрність щодо входження конкуруючих суб'єктів у галузь. Тобто характерними рисами енергетичної галузі є високі вхідні/вихідні бар'єри, значна концентрація внаслідок монополізації переважаючої вертикальної інтеграції. Це в свою чергу передбачає великі фінансові вкладення на розвідку, видобуток, зберігання, транспортування та споживання енергоресурсів; дотримання високих норм та вимог енергетичної безпеки. Особливо важливо здійснити вірне та за умов війни вимушене націоналізоване регулювання природними надрами [2]. Монополізованість власне і проявляється у тому, що Світовий енергетичний ринок представлений вертикально-інтегрованими компаніями: корпораціями, синдикатами, транснаціональними холдингами, картелями, трестами, консорціумами, концернами.

Стосовно поведінки суб'єктів слід відмітити, що процеси ціноутворення на різних сегментах ринку різняться. Якщо говорити про ринки нафти, то на них переважають біржові інструменти ціноутворення. Для ринків природного газу є характерним змішані (ринкові та фіксовані) важелі ціноутворення [7]. При гуртовій та роздрібній торгівлі енергоресурсами формування ціни відбувається безпосередньо під впливом соціальних, безпекових та структурно-галузевих напрямів економічної політики країни [23].

Якщо говорити відносно «результативності» до особливої уваги заслуговують результати трансформаційних змін енергетичної галузі: фінансово-економічні результати, рентабельність, продуктивність, ресурсовіддача. Концептуалізовано взаємозалежність та взаємоузгодженість між основними компонентами застосовної моделі мають на сьогодні наступний вигляд (Рис. 1):

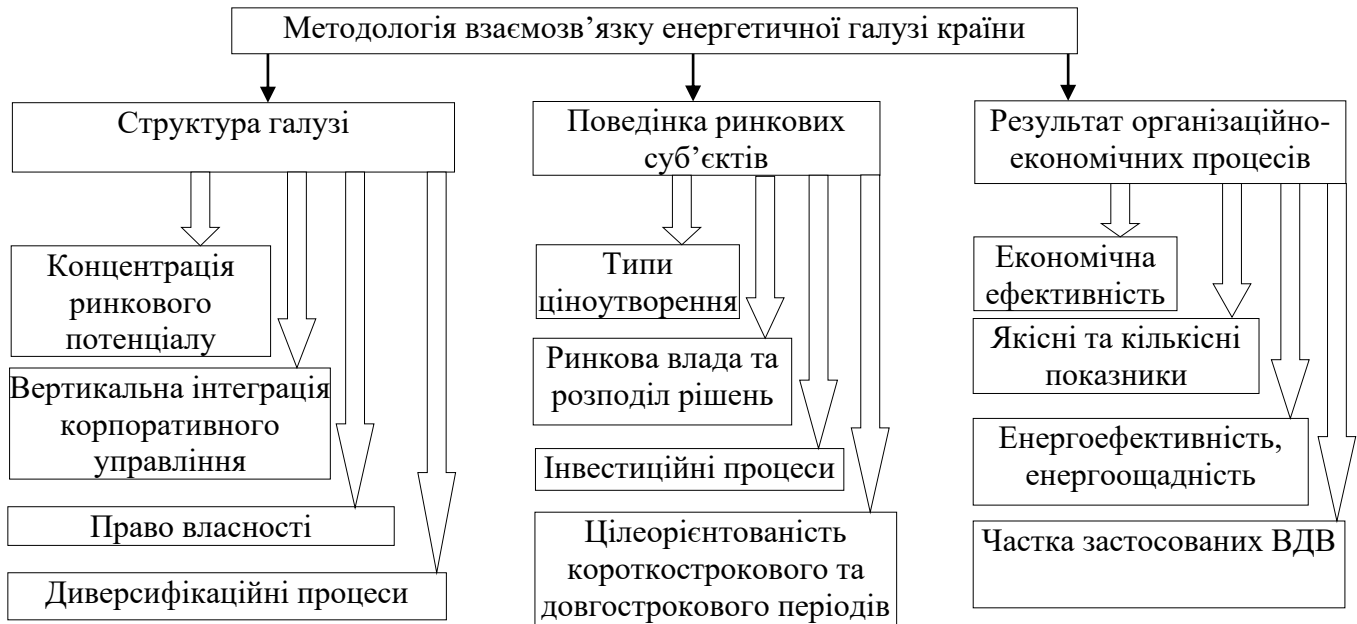

Рис. 1. Методологія взаємного зв'язку енергетичної галузі України, [14]

Окрім ринкових процесів, є які відбуваються в енергетичній галузі здійснювані зміни в першу чергу торкнулися нормативних нововведень у галузі зеленої та сонячної енергетики. Цьому є певне пояснення, оскільки у зв'язку з енергетичною кризою пов'язаною з дефіцитом енергетичних ресурсів, виникла термінова необхідність оцінити та впроваджувати потенціал саме галузі відновлювальних джерел енергії [13, 16].

Це стосується ухваленню законопроектів № 7427 від 01.06.2022 «Про особливості регулювання відносин на ринку природного газу та у сфері теплопостачання протягом дії воєнного стану та подальшого відновлення» (законопроект № 7427) та № 7428-2 від 17.06.2022 «Про внесення змін до розділу XX “Перехідні положення” Податкового кодексу України щодо забезпечення стабільного функціонування ринку природного газу протягом дії воєнного стану та подальшого відновлення» (законопроект № 7428-2).

Особлива увага у даних законопроектах відводиться збільшенню прав та обов'язків виробників з відновлюваних джерел енергії. Фіксований «зелений» тариф під час продажу електроенергії за аукціонною ціною, спрощено умови щодо обмеження конкуренції на ринку електроенергії. Виробникам відновлювальних джерел енергії надано можливість продажу виробленої електроенергії на всіх без виключення сегментах ринку за цінами до 01.04.2023. Водночас, виробникам електричної енергії державної, комунальної та приватної форм власності обмежено свої права лише можливостями у продажі електроенергії тільки за двосторонніми договорами [16].

Також зазнали певного реформування і низка допоміжних законодавчих документів регулюючого характеру. В подальшому очікується ухвалення також і нормативно-правових актів вторинного регулювання, які стосуються безпосередніх виробників ВДЕ. Основна мета цих документів припинити або відновити дію договору купівлі-продажу електричної енергії. Досі діяла постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 26.04.2019 № 641 «Про затвердження нормативно-правових актів, що регулюють діяльність гарантованого покупця та купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом та за аукціонною ціною» (далі – постанова № 641).

Особливості змін полягають виключно у термінологічних підходах окремих категорій, як «призупинення дії договору» та «поновлення дії договору», по -причині їх не врахування у Типовому договорі щодо купівлі-продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, який було затверджено постановою № 641, та не відображаються статтями 653 Цивільного кодексу України.

Наступним спірним питанням є те що в межах законопроекту № 7427 передбачено результати встановлення на об'єктах відновлюваної енергетики технічних приладів по зберіганню енергії. За таких обставин, виробники електричної енергії можуть встановлювати на своїх об'єктах технічні прилади зі зберігання електричної енергії. Однак залишається актуальною вимога щодо накопичування енергії, яка вироблена самотужки та має окремий комерційний облік [21].

Виходячи зі світової практики у цьому сенсі є позитивна практика застосування в господарському обігу зберігальних установок на генерувальних об'єктах відновлюваної енергетики, які мають високий альтернативний економічний та соціальний ефекти. На разі застосування відповідної практики в українських реаліях є практично неможливим, оскільки існують наслідки у вигляді величезних штрафів та санкцій за результативні небаланси для виробників ВДЕ.

Окремим пунктом неузгодженості є також нормативно-правове неузгодження питання вартості небалансів для виробників з ВДЕ, виходячи з можливих алгоритмів розрахунків, який перевищує у декілька раз щомісячний дохід виробників. Саме використання зазначених розрахунків по збереженню енергії дає можливість виробникам ВДЕ зрівноважити виявлені небаланси. Однак, довгостроковою від дачею характеризується процес застосування дороговартісних установок [22].

При аналізі існуючих юридичних, організаційних та економічних неточностей, слід виділити також і обставини, які стимулюють діяльність суб'єктів господарювання по відновлюванню енергетичних ресурсів. Зокрема, за результатами законопроекту № 7428-2 при з'ясуванні податкових зобов'язань надано можливість виробникам ВДЕ, які існують на засадах обмеженого навантаження, до 01.01.2026 визначити самотужки дату виникнення податкових зобов'язань та отримання податкового кредиту в межах формування звітності. Узагальнюючи слід сказати про те, що це дає в подальшому можливість обраховувати податкові зобов'язань до сумарного забезпечення дебіторської заборгованості за отримані енергетичні послуги щодо зменшення навантаження [16].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Підсумовуючи проведене теоретичне узагальнення діяльності галузевих енергетичних ринків слід відмітити, що найбільш оптимальною моделлю розвитку для України у післявоєнний період буде модель: «структура-поведінка-результативність», яка дозволить консолідувати зусилля основних компонентів енергетичної системи країни. В подальшому неминучими та потрібними для держави стануть процеси збільшення націоналізованості та урегульованості галузевих енергетичних ринків: природного газу, електричної енергії, розвідка та видобування ВДЕ.

Особливої уваги приділено процесам регулювання антимонопольних проявів на галузевих енергетичних ринках, стимулювання низьковуглецевих заходів для підвищення екологізації суспільства, підвищення вимог до енергетичної безпеки.

Література

1. Вашків Олександр. Економіка галузевих ринків. Опорні конспекти лекцій Тернопіль, 2017.
2. Гальперіна Л.П., Клен Ю.В. Глобальні тренди злиттів та поглинань в енергетичному секторі. Міжнародна економічна політика. 2017. 1(26). С. 46–71.
3. Галянт С.Р., Новосад О.В. та інші. Інвестиційно-інноваційна спрямованість газорозподільних підприємств регіону. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2020. - №1. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-1-5424>
4. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>
5. Купчак В.Р., Лагодієнко В.Р. та інші. Формування та регулювання регіональних енергетичних систем: теорія, методологія та практика: монографія. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2019. 346 с.
6. Новели правового регулювання для виробників зеленої енергії: нові можливості та їх передумови. Юридична практика. URL: <https://pravo.ua/novely-pravovoho-rehulivannia-dlia-vyrobnykiv-zelenoi-enerhetyky-novi-mozhlyvosti-i-peredumovy-do-nykh/>.
7. Огляд цінової політики на енергетичні ресурси у світовій енергетичній сфері. Київ : Міністерство енергетики та вугільної промисловості України «НЕК «Укренерго» Науково-технічний центр електроенергетики, 2014. 81 с.
8. Павлов К.В., Павлова О.М., Романюк Р.В. Організаційно-економічний механізм реформування електроенергетичного ринку в регіонах України: монографія Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 221 с.
9. Павлов К.В., Павлова О.М., Коротя М.І. Регулювання діяльності регіональних газорозподільних підприємств України: монографія. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. 256 с.
10. Павлова О.М., Павлов К.В., Галянт С.Р. Інституціональне середовище функціонування газорозподільних підприємств: моніторинг та стимулювання": монографія. Луцьк : СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 232 С.
11. Павлова О.М., Павлов К.В., Новосад О.В. Інноваційна політика підвищення конкурентоспроможності регіональних газорозподільних підприємств: монографія. Луцьк: СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 295 с.
12. Писанко С.В., Романюк Р.В. та інші. Електроенергетичний ринок регіонів України в контексті модернізаційних змін // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". - 2020. - №12. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-12-6795>
13. Писанко С.В., Романюк Р.В. та інші. Стратегія та ризики при реформуванні ринку електроенергетики в регіонах України. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки: журнал. Луцьк. 2021. №1(25). С. 16-27.

14. Рудковський Сергій (Україна). Результативність енергетичних компаній при аналізі трансформацій трансформацій світового ринку на основі моделі «Структура-поведінка-результативність-регулювання». Економічний аналіз. 2020 рік. Том 30. №3, С. 33-46.
15. Стрішенець О.М. Історія економічних вчень: Навчальний посібник / За ред. В. В. Кириленка. Тернопіль: „Економічна думка”, 2007. 233 с.
16. Стрішенець О.М., Павлов К.В. Особливості конкурентних відносин на регіональних ринках нерухомості. Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Економіка». Збірник наукових праць. Випуск 1 (47). Том 2. Ужгород, 2016. С. 35-38.
17. Bain J. S. Industrial Organization. New York, John Wiley & Sons, Inc. 1959. 643 p.
18. Chamberlin E. H. Theory of monopolistic competition. Cambridge, MA: Cambridge Harvard University Press; 1933. (8- ed., 1965). 396 p.
19. Chamberlin E. H. Towards a more general theory of value. No. HB201 C52. New York: Oxford University Press. 1957/
20. Mason E. S. Price and Production Policies of Large-scale Enterprise. American Economic Review. 1939. № 29 (March). P. 61–74.
21. Pavlov Kostiantyn, Pavlova Olena, Haliat Sergiy, Perevozova Iryna, Shostak Liudmyla, Begun Svitlana, Bortnik Svitlana. Determination Of The Level Of Innovative Activity Of Gas Distribution Enterprises Of The Western Region Of Ukraine. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2022. Volume 12, Issue 01. pp 130-134. DOI: <http://www.doi.org/10.33543/1201>.
22. Romaniuk R., Pysanko S. et al. Prospects of implementation of a new model of functioning of the electric power industry south-east region of Ukraine. Znanstvena misel journal. Vol.1, №50/2021. Ljubljana, Slovenia. P.21-27.
23. Website of Institute for Mergers, Acquisitions and Alliances. URL: <https://imaa-institute.org/>.

References

1. Vashkiv Oleksandr. Ekonomika haluzevykh rynkiv. Opomi konspekty lektsii Ternopil, 2017.
2. Halperina L.P., Klen Yu.V. Hlobalni trendy zlyttiv ta pohlynan v enerhetychnomu sektori. Mizhnarodna ekonomichna polityka. 2017. 1(26). S. 46–71.
3. Haliat S.R., Novosad O.V. ta inshi. Investytsiino-innovatsiina spriamovanist hazorozpodilnykh pidpriemstv rehionu. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya: "Ekonomichni nauky". - 2020. - №1. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-1-5424>
4. Hospodarskyi kodeks Ukrainy. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>
5. Kupchak V.R., Lahodiienko V.R. ta inshi. Formuvannia ta rehuliuannia rehionalnykh enerhetychnykh system: teoriia, metodolohiia ta praktyka: monohrafiia. Lutsk: CPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia «Volynpolihraf», 2019. 346 s.
6. Novely pravovoho rehuliuannia dlia vyrobnykiv zelenoi enerhii: novi mozhlyvosti ta yikh peredumovy. Yurydychna praktyka. URL: <https://pravo.ua/novely-pravovoho-rehuliuannia-dlia-vyrobnykiv-zelenoi-enerhetyky-novi-mozhlyvosti-i-peredumovy-do-nykh/>.
7. Ohliad tsinovoï polityky na enerhetychni resursy u svitovii enerhetychnii sferi. Kyiv : Ministerstvo enerhetyky ta vuhilnoi promyslovosti Ukrainy «NEK «Ukrenerho» Naukovo-tekhnichnyi tsentr elektroenerhetyky, 2014. 81 s.
8. Pavlov K.V., Pavlova O.M., Romaniuk R.V. Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm reformuvannia elektroenerhetychnoho rynku v rehionakh Ukraini: monohrafiia Lutsk: SPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia «Volynpolihraf», 2022. 221 s.
9. Pavlov K.V., Pavlova O.M., Korotia M.I. Rehuliuannia diialnosti rehionalnykh hazorozpodilnykh pidpriemstv Ukrainy: monohrafiia. Lutsk: SPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia «Volynpolihraf», 2020. 256 s.
10. Pavlova O.M., Pavlov K.V., Haliat S.R. Instytutsionalne seredovyshche funktsionuvannia hazorozpodilnykh pidpriemstv: monitorynh ta stymuliuannia": monohrafiia. Lutsk : SPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia «Volynpolihraf», 2021. 232 S.
11. Pavlova O.M., Pavlov K.V., Novosad O.V. Innovatsiina polityka pidvyshchennia konkurentospromozhnosti rehionalnykh hazorozpodilnykh pidpriemstv: monohrafiia. Lutsk: SPD Hadiak Zhanna Volodymyrivna, drukarnia «Volynpolihraf», 2021. 295 s.
12. Pysanko S.V., Romaniuk R.V. ta inshi. Elektroenerhetychnyi rynek rehioniv Ukrainy v konteksti modernizatsiinykh zmin // Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya: "Ekonomichni nauky". - 2020. - №12. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2020-12-6795>
13. Pysanko S.V., Romaniuk R.V. ta inshi. Stratehiia ta ryzyky pry reformuvanni rynku elektroenerhetyky v rehionakh Ukrainy. Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky: zhurnal. Lutsk. 2021. №1(25). S. 16-27.
14. Rudkovskyi Serhiy (Ukraine). Rezultatyvnist enerhetychnykh kompanii pry analizi transformatsii transformatsiï svitovoho rynku na osnovi modeli «Struktura-povedinka-rezultatyvnist-rehuliuannia». Ekonomichnyi analiz. 2020 rik. Tom 30. №3, S. 33-46.
15. Strishenets O.M. Istoriiia ekonomichnykh vchen: Navchalnyi posibnyk / Za red. V. V. Kyrylenka. Ternopil: „Ekonomichna dumka”, 2007. 233 s.
16. Strishenets O.M., Pavlov K.V. Osoblyvosti konkurentnykh vidnosyn na rehionalnykh rynkakh nerukhomosti. Naukovyi visnyk uzhorodskoho universytetu. Seriya «Ekonomika». Zbirnyk naukovykh prats. Vypusk 1 (47). Tom 2. Uzhhorod, 2016. S. 35-38.
17. Bain J. S. Industrial Organization. New York, John Wiley & Sons, Inc. 1959. 643 r.
18. Chamberlin E. H. Theory of monopolistic competition. Cambridge, MA: Cambridge Harvard University Press; 1933. (8- ed., 1965). 396 p.
19. Chamberlin E. H. Towards a more general theory of value. No. HB201 C52. New York: Oxford University Press. 1957/
20. Mason E. S. Price and Production Policies of Large-scale Enterprise. American Economic Review. 1939. № 29 (March). R. 61–74.
21. Pavlov Kostiantyn, Pavlova Olena, Haliat Sergiy, Perevozova Iryna, Shostak Liudmyla, Begun Svitlana, Bortnik Svitlana. Determination Of The Level Of Innovative Activity Of Gas Distribution Enterprises Of The Western Region Of Ukraine. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2022. Volume 12, Issue 01. pp 130-134. DOI: <http://www.doi.org/10.33543/1201>.
22. Romaniuk R., Pysanko S. et al. Prospects of implementation of a new model of functioning of the electric power industry south-east region of Ukraine. Znanstvena misel journal. Vol.1, №50/2021. Ljubljana, Slovenia. P.21-27.
23. Website of Institute for Mergers, Acquisitions and Alliances. URL: <https://imaa-institute.org/>.